

BORDILS

BORDILS

Poble del Gironès.

PRON. MOD.: *burdils*, 1920 (a Parlavà i Vilopriu); id. 1916 ss. i Girona i a Les Olives de Guialbes; 1960 (a St. Martí Vell).

DOC. ANT. 990: *Burdillis* («in com. Bisuldunensi --- Lertio, Figarias --- in comitatu Gerundensi --- alodem de Securinio et alodem de *Burdulis*» (sic) (*MarcaH.*, § 140, col. 943.8f); 1035: *Burdilos* (*BABL* III, 324); 1051-58: *Burdils* (*BABL* III, 329); 1326: *Burdillis* (Villan., *Vi. Lit.* XIII, 345); 1359: *Burdills* (*CoDoACA* XII, 92, 104, *Bordills* ibid. 98); 1362: *Burdillis*, i 1379: *Burdilis* (Alsius, p. 111); 1382: *Bordils* (Rubió, *Diplomat. Or. Cat.* 567). Cf. Monsalv. XVII, 18.

Com s'explica i documenta en *DECat* II, 106a52-58, *bordil* 'aplec o poblat de bòrdes' és un col·lectiu de la *borda* o gran cabana muntanyenca, que havia existit com apel·latiu, i es repeteix en NLL d'altres bandes.

Havia existit una petita parròquia de *Bordil*, en el Sud de Segarra, que figura en la tercera llista de parròquies del bisbat de Vic (S. XII) p. p. Mn. Pladevall (*Osona* I, 72, n. 125), citada abans de Sta. Coloma de Queralt i darrere les de la Goda i Queralt: fou una església de Sta. Maria, sufragània de la de Civit te. Talavera; a la mateixa es deu referir la llista de 1331, que imprimí Mn. Junyent: «eccl. de *Bordelo* (*Bordils*)» (*Misc. Griera* I, 376). A Mallorca, *Son Bordils* (de Dalt i de Baix), poss. important, ja consignada en el m. Despuig te. Inca (XL, 44.14, 48.19, Masc. 19B3); una altra poss. *Son Bordils* (Masc.) en te. Manacor, que m'anomenaren *Sa Gruta Bordils* (XLI); i a Lluç Morro o Torre de *Bordils*, també coneguda per Torre de Llobera (XLI).

També en domini occità: *Bordius*, veïnat de bordes i algunes cases a la Vall d'Aran te. Canejan (pron. *burdiús*, 1924, 1933 etc.), a la part alta de la vall del darrer afl. esq. del riu Toran, vessant O. del Montludé. I en altres formes, corresponents a la fonètica local dels dialectes: a l'Aude *Le Bourdil*, mas te. Echalarre, i *Les Burdials* llog. te. Castans, cantó Peirac (Sarthès, *Di. Top.*). En el Gers, *Bordiu*, fr. *Bourdieu* (Polge, *Mél. Phil. Gers.* 1962, 14). En el Bearn: *Le Bourdiu*, nom de tres feus o masos del NE. del dept. [Lo *Bordiu*, c. 1540], i dos «ruisseaux» *Le Bourdiu, -dieu*, afl. del Gave d'Aspa i desaiquant cap a Nay (P. Raymond, *Di. To. BPy.*). En fi el dicc. de Palay recull *bourdiu, -dil*, com apel·latiu, que és ja oc. ant. *bordil* «métairie, ferme» (PDPF).

BORDÓ, -ONS

En relació amb l'objecte en forma de bastó, com el del pelegrí (*DECat* II, 109). En un doc. rbg. de 898, «trobem el lloc *Bordones*, que correspon a l'actual *Bordons*, al capdamunt del Torrent del Sas te. Cornudella (Abadal, *Pall. i Rbg.*, p. 40*, doc. 181 (o 281).

Com a NP el trobem a Prats de Molló, primer amb el valor de sobrenom (sens dubte l'originari) d'una persona que va amb tal adminicle o insignia: «Antoni Sorts, dit *Bordó*» a. 1441; i ja com a cogn. en doc. de 1627 (*Ll. Roig*, f° 153v^o, 14). Sembla ser un estranger un «*Bordon* o *Bordano* de Modulos», cobrador de rèdits a Val., aa. 1276 i 1277 (MtzFdo., *DocValACA* II, 179, 318).

DERIV. *Bordonera*, afl. dr. Segre, que passa per Pujal de Cabó, provinent de Montanissell, en docs. de 1027, 1064, 1070 i 1091 (*BABL* VIII, 442, 434, 522, 536). Sobretot si es tractés del nom d'una font, potser fóra preferible lligar-lo amb *bordó* 'borinot' i el seu derivat fr. *bourdonner* 'zumzejar' (per als quals veg. *DECat* II, 110b54 ss.), sobreententent (*font* o *riera*) *bordonera*.

Bordoi, Bordoll, V. Bardoll

BORÉN

Poble de la Vall d'Àneu, agr. a Sorpe, situat un poc al N. vall amunt d'Isavarre i de Sorpe.

PRON. MOD.: *borén*, 1920 (a Esterri d'Àneu); id. 1931 (a Sort), 1932 (a Alós), 1933 (ibid.), 1959 (al poble mateix).

DOC. ANT. 908: *Boræbne* (Abadal, *Pall. i Rbg.* 340) grafia on la *b* i el cap de la *æ* no seran més que caragols de fantasia del notari; 1281: *Borén* (CCandi, *Mi. Hi. Cat.* II, 54) i en un altre doc. del mateix any (ib. p. 52).¹ 1283: «don A. de *Boren*» en doc. de Tredòs (Reglà, *Lucha por Aran*, p. 189): 1337, 1341, 1343, *Voren* (Valls Tab., *Priv. Àneu* 221, 226, 238): 1346 i 1403: *Boren* (Id. id. 240, 251); 1408: *Boren* (Saroihandy, *Privil. V. Àneu*, *RFE* IV, 27n); 1424: *Boren* (id., *Ordin. V. Àneu*, *RFE* IV, 33).

ETIM. Certament bascoide, com ja dic en *E.T.C.* I, 125, 140, 146.27, 223.262. Crec que es tracta d'un derivat o compost del basc *buru* 'cap', 'capdamunt'² cf. *Aranburu* 'cap dalt de la vall', i cf. les variants que ja n'hem trobat en NLL cat., en els articles *Bolvir, Borito, Bolòs*. AHudint ací a la situació de Borén vall amunt d'Esterri i d'Isavarre: Borén és al capdamunt d'un camí que hi duu des de la carretera cabdal d'Esterri a la Bonaigua i a la Vall d'Aran.

Quin sigui l'origen de la terminació que s'hi afegeix és més discutible. Es podria pensar simplement en el sufix de genitiu *-en* (*Mitxel-en-a* 'casa de Miquel' etc.); fonèticament possible (exs. de -N conservada, *E.T.C.* I, 125d); entenenent ('poble) del cap'. Però hi ha un NL paral·lel inseparable, *Borente*; que, junt amb la grafia *-nne* de la menció més antiga, sembla demostrar que al final de *Borén* ha caigut una síl·laba. Ja en *E.T.C.* I, 123, 150B10, tracto també de *Borente*, i a la p. 140 poso de relleu com em semblen inseparables: *Borén* i *Borente* semblen formar una parella com *Arrós* i *Arrose*, *La Vall* i *La Valle*, *Cort/Corte*, *Amont/Amonte*; *Berrós/Barraonse*, compostos, els segons amb un membre paral·lel al de *Benante, Calberante*.